

A 5847.

I. 269.

Gesti-ma rahwa
Kalender

ehf

Täht-ramat

1882

aasta peale.

Tallinnas.

Trükitud J. H. Gresseli kirjadega.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38169

369

Gesti=ma rahwa

K a l e n d e r

ehf

Läht = ramat

1882

aasta peale, pärrast meie

Issanda Jesusse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Tallinnas.

Trükitud J. H. Gresseli kirjadega.

Märkide selletamine.

 Noor=kuu.	 Täis=kuu.
 Esimene werend.	 Viimne werend.
p. pärrast.	e. l. enne lõunat.
p. l. pärrast lõunat.	P. Pühha.

Aasta muutmisjed.

Kerwade hakkab 8. Paaeto-kuu päwal, kello 6 p. l. Siis on päärw ja õ ühhe pikkused.
Sui hakkab 9. Jani-kuu päwal, kello 2 p. l. Siis on meil keigepikkem päärw.
Sügise hakkab 10. Miskli-kuu päwal, kello 5 e. l. Siis on jälle päärw ja õ ühhe pikkused.
Talwe hakkab 9. Jõulo-kuu päwal, kello 11 p. l. Siis on meil keigelühhem päärw.

Jõulo- ja Wastla-päwa wahhel on: 6 nädalat ja 5 pääwa.

Päwa-warjutamised.

Sel aastal on kaks Päwa-warjutamist. Esimene on 5. Tehe-kuu päwal, hakkab kellu 7, 50 min. e. l. ja lõppeb kellu 8, 25 min. e. l. Teine 30. Wina-kuu päwal meil nägemma.

Ajaarw sel aastal.

Pärrast meie kalli Jõsanda Jeesuse Kristuse sündimist on tännawo aasta	1882
Mailma lomist	5831
Pärrast Kristusso tullemist Riamaale	691
Pärrast Talliina üleseehitamist	663
Et ramatuid hakkati trükkima	442
Pärrast Eutteruse õige usso üleswõtmist	365
Pärrast wanna katko	225
Pärrast sedda, kui Toompä põllend	198
Pärrast sure nälja hakkatust Ria- ja Talliina-maal	186
Pärrast Peterburgi linna ehitamist	179
Pärrast teist katko	172
Pärrast sedda, kui meie MaWenne-rigi wallits. alla sai	172
Pärrast Tartu sure koki allustamist	80
Et Geeti-maal priust kufutati	65
Et Eihwlandi-maal priust kulutati	62
Pärrast Jummalatenistust ne kiriku-seaduse järrel	48
Pärrast meie sure armolise Keisri Herra Aleksan- der III. Aleksandrowitsi sündimist	37
Pärrast Krimmi isa hakkatust	29
Pärrast wiimse hinge kirjutust	24
Et Wenne-maal priust kulutati	21
Pärrast sedda, kui Keisri Herra Aleksander III. hak- kas wallitsema	2

Kaks ristikest (**) nädala päwa aru-numri ees tähenda-
wad, et on kiriku- ehl kronu-pühha, mis kirikus pühitse-
tasse; üks ainus (*) tähendab, et on mälestuse pühha, mis
kirikus ei pühitseta, aga mil kohut ja tooli ei peeta.

Januarius.

Kristusse ümberleikamisest. Euf. 2, 21.

**1 Rede	Neäri pääw	
	Nita Jummal!	
2 Laup.	Abel, Set	Tulleb

Josep põggeneb Egiptuse male. Matt. 2, 13—23.

3 Pühhap.	Pühha p. Neäri, Paawli p.	
4 Esmasp.	Metusala	lund.
5 Teisip.	Simon	
**6 Kesknäd.	3 Kunninga P.	
7 Neljap.	Julianus	 6, 14' p. l.
8 Rede	Erart	Selge
9 Laup.	Peatus	

Jesús 12 aastat wanna. Euf. 2, 41—52.

10 Pühhap.	1 P. p. 3 K. P.	taewas
11 Esmasp.	Swraim	ja
12 Teisip.	Rein	kaunid
13 Kesknäd.	Hilarius	külmad
14 Neljap.	Robbert	 9 24' e. l.
15 Rede	Dirif	
16 Laup.	Risbert	päwad.

Neäri-kuu.

Pulmad Kana-liinas. Joan. 2, 1—11.

17 Pühhap.	2 P. p. 3 K. P.,	Tönnise p.
18 Esmasp.	Alfel	Lumme=
19 Teisip.	Sara	saddo.
20 Kesknäd.	Baab. Sebast.	Bähhä
21 Neljap.	Neto	külmad
22 Rede	Madlena	 7, 37' e. l.
23 Laup.	Lotta	

Wina = mäest. Matt. 20, 1—16.

24 Pühhap.	9 P. e. K. ül. P.	ilmad
25 Esmasp.	Paawli ümb.	ja
26 Teisip.	Polikarpus	felle
27 Kesknäd.	Krisostom	järrel
28 Neljap.	Karel	kange
29 Rede	Samuel	
30 Laup.	Adelgund	 10, 13' e. l.

Külwi mehhest. Euf. 8, 4—15.

31 Pühhap.	8 P. e. K. ül. P.	külmi.
------------	-------------------	--------

1. kuu p. pääw tõuseb kell 8, 50 min., wereb kell 3, 29 min.

11.	"	"	"	8, 33	"	"	"	3, 52
21.	"	"	"	8, 11	"	"	"	4, 18

Februarius.

1 Esmasp.	Pirit	
*2 Teisip.	Küünla pääw	Illusad
3 Keßnäd.	Hanna	agga
4 Neljap.	Beronika	kaunid
*5 Nede	Agata	
*6 Laup.	Lora	 4, 29' e. l.

Pimmedast te äres. Euf. 18, 31—43.

7 Pühhap.	Vaasto Pühha	Külmad
8 Esmasp.	Salomon	
9 Teisip.	Wastla pääw	ilmad.
10 Keßnäd.	Tuhka pääw	
11 Neljap.	Edo	
12 Nede	Eulalia	 11, 10' p. l.
13 Laup.	Elwine	Annab

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

14 Pühhap.	1 P. Paastus	lund.
15 Esmasp.	Waußtina	
16 Teisip.	Sula	

Küünla-kuu.

**17 Keßnäd.	Palwe pääw	Ränge
18 Neljap.	Konfordja	
19 Nede	Simon Apost.	Külm.
20 Laup.	Egarius	Tuled

Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

21 Pühhap.	2 P. Paastus	 2, 19' e. l.
22 Esmasp.	Peetri pääw	
23 Teisip.	Mina	ja tuijud
24 Keßnäd.	Maddise pääw	wihmase
25 Neljap.	Wiktorius	ilmaga
**26 Nede	Nestor	segga=
27 Laup.	Leander	minne.

Kristus ajab kurratid wälja. Euf. 11, 14—28.

28 Pühhap.	3 P. Paastus	 11, 7' p. l.
------------	--------------	--

1. kuu p. pääw	tõuseb kell	7, 46 min.,	wereb kell	4, 46 min.
11. " "	" "	7, 19 "	" "	5, 11 "
21. " "	" "	6, 49 "	" "	5, 34 "

Martsius.

1 Esmasp.	Albinus	
**2 Teisip.	Medea	Barrajad
3 Keisnäd.	Kunigunde	
4 Neljap.	Adrian	külmad
5 Reede	Angelus	
6 Laup.	Kotivrid	ilmad.

5000 meest södetakse. Joan. 6, 1—15.

7 Pühhap.	4 P. Paastus	 1, 56' p. l.
8 Esmasp.	Põri pääw	
9 Teisip.	Brudensius	Lumme=
10 Keisnäd.	Mikeus	
11 Neljap.	Konstantin	jaddo
12 Reede	Krekor	ja
13 Laup.	Ernst	wihm.

Jesus kinnwidega wiisatub. Joan. 8, 46—59.

14 Pühhap.	5 P. Paastus	 3, 12' p. l.
15 Esmasp.	Matilde	
16 Teisip.	Aleksander	Behmed

Paasto-kuu.

17 Keisnäd.	Truta	ilmad.
18 Neljap.	Kabriel	
19 Reede	Josep	Külmad
20 Laup.	Olga	ja

Kristusse sisse-sõitmisest. Matt. 21, 1—9.

**21 Pühhap.	Palmi Pühha	tuulsed
22 Esmasp.	Nawael	 7, 26' p. l.
23 Teisip.	Tiits	
24 Keisnäd.	Kasimir	päwad.
**25 Neljap.	Paasto Mar. p., Suur Neljap.	
**26 Reede	Suur Reede	Wihma
27 Laup.	Kustaw	ja lund.

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

**28 Pühhap.	Ülestõusmise P.	
**29 Esmasp.	2 Pühha	
*30 Teisip.	Aldonis	 8, 9' e. l.
*31 Keisnäd.	Detlaus	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 6, 22 min., wereb kell 5, 59 min.

11.	"	"	"	5, 52	"	"	"	6, 22	"
21.	"	"	"	5, 22	"	"	"	6, 46	"

Aprilis.

*1 Neljap.	Karjalaskm. p.	
*2 Nede	Pauline	Wähhä
*3 Laup.	Werdinand	külmad

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19—31.

4 Pühhap.	1 P. p. ül. Pühha	päwad.
5 Esmasp.	Maksim	 11, 17' p. l.
6 Teisip.	Kõlestin	
7 Keelkäd.	Aron	
8 Neljap.	Liborius	Lumme=
9 Nede	Vogislaus	saddo
10 Laup.	Esekiel	ja

Heast karjatsest. Joan. 10, 12—16.

11 Pühhap.	2 P. p. ül. P.	tuled.
12 Esmasp.	Julius	
13 Teisip.	Justinus	 8, 35' e. l.
14 Keelkäd.	Künni pääw	Parrajad
15 Neljap.	Olimpia	külmad
16 Nede	Karijus	

Jüri-kuu.

17 Laup. | Rudolfw

ürrikese aja pärrast. Joan. 16, 16—23.

18 Pühhap.	3 P. p. ül. P.	päwad.
19 Esmasp.	Timon	
20 Teisip.	Jakobina	
21 Keelkäd.	Adolaris	 10, 10, e. l.
22 Neljap.	Kajus	Wihma
23 Nede	Jüri pääw	ja
24 Laup.	Albert	sojad

Kristusse ärraminnefest. Joan. 16, 5—15.

25 Pühhap.	4 P. p. ül. P., Markuse p.	
26 Esmasp.	Esekiel	päwad.
27 Teisip.	Anastasi	Tuult.
28 Keelkäd.	Witalis	 2, 14' p. l.
29 Neljap.	Reimund	
30 Nede	Grast	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 4, 54 min., wereb kell 7, 9 min.

11.	"	"	"	4, 26	"	"	7, 34	"
21.	"	"	"	3, 59	"	"	7, 55	"

1 Laup.	Wolbri pääw	Kännad
Sigest pallumifest. Ioan. 16, 23—30.		
2 Pühhap.	5 P. p. ül. P.	sojad
3 Esmasp.	+ Leidminne	päwad.
4 Teisip.	Lio	
5 Keisnäd.	Kotard	 9, 12' e. l.
**6 Neljap.	Taewa min. p., (Suur + pääw)	
7 Rede	Ulrika	Heitlikkud
8 Laup.	Laas	ilmad.
Rõmujast Waimust. Ioan. 15, 26 kuni 16, 4.		
*9 Pühhap.	6 P. p. ül. P., Niggulas	
10 Esmasp.	Kordian	Wihma
11 Teisip.	Pankratsius	ja
12 Keisnäd.	Henriette	tuult.
13 Neljap.	Serwatsius	 2, 20' e. l.
14 Rede	Kristjaan	
15 Laup.	Sohwi	Illusad

Pühhas Waimust. Ioan. 14, 23—31.

**16 Pühhap. Nelli Pühhi | sojad

**17 Esmasp.	2 Pühha	
18 Teisip.	Erif	ilmad.
19 Keisnäd.	Aggäus	
20 Neljap.	Pil	 10, 12' p. l.
21 Rede	Mili	
22 Laup.	Desiderius	Mürriß=

Jesus ja Nikodemus. Ioan. 3, 1—15.

23 Pühhap.	3 aino Sum. P.	taminne
24 Esmasp.	Ester	
25 Teisip.	Urbanus	
26 Keisnäd.	Eduard	
27 Neljap.	Peet	 6, 49' p. l.
28 Rede	Willem	
29 Laup.	Mart	ja

Rikkast mehhest. Luf. 16, 19—31.

30 Pühhap.	1 P. p. 3 a. S. P.	wihma=
31 Esmasp.	Petronella	saddo.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 3, 35 min., wereb kell 8, 19 min.

11.	"	"	"	3, 13	"	"	"	8, 42	"
21.	"	"	"	2, 57	"	"	"	9, —	"

1 Teisip.	Rotskal	Heitlikkud
2 Keßnäd.	Martellus	
3 Neljap.	Rasmus	 8, 12' p. l.
4 Nede	Tarius	
5 Laup.	Poniwatsius	ilmad.

Surest õhto sõmaajast. Luf. 14, 16—24.

6 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	
7 Esmasp.	Lukretsia	Roue=
8 Teisip.	Medardus	
9 Keßnäd.	Pittkem pääw	wihma
10 Neljap.	Blawius	
11 Nede	Parnabas	 7, 40' p. l.
12 Laup.	Pasilides	

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1—10.

13 Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	ja rahhet.
14 Esmasp.	Valerius	
15 Teisip.	Widi pääw	
16 Keßnäd.	Justina	Kaunid

17 Neljap.	Nikander	pallawad
18 Nede	Homerus	
19 Laup.	Kermassius	 7, 47' e. l.

Olge armolisfed. Luf. 6, 36—42.

20 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	päwad.
21 Esmasp.	Rael	
22 Teisip.	Karolina	Wihma=
23 Keßnäd.	Pasilius	saddo.
**24 Neljap.	Jani pääw	
25 Nede	Webronia	 11, 31' p. l.
26 Laup.	Jeremias	

Õhkkest kallafagist. Luf. 5, 1—11.

27 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	ja
28 Esmasp.	Josua	
*29 Teisip.	Peetri Pawli p.	tuulsed
30 Keßnäd.	Silla	ilmad.

1.	Kuu p. pääw	tõuseb kell 2, 46 min.,	wereb kell 9, 14 min.
11.	"	" 2, 45 "	" 9, 19 "
21.	"	" 2, 52 "	" 9, 15 "

1 Neljap.	Leobald	
2 Rede	Heina Maria p.	
3 Laup.	Kornelius	 8, 40, p. l.

Wariseride õigussfest. Matt. 5, 20—26.

4 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	Sojad
5 Esmasp.	Anselm	
6 Teisip.	Hektor	päwad
7 Keisnäd.	Demetrius	
8 Neljap.	Kilian	mürri=
9 Rede	Kirillus	
10 Laup.	7 Wenda	tamisse

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1—9.

11 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	 11, 57' e. l.
12 Esmasp.	Hindrik	
13 Teisip.	Marreta pääw	ja
14 Keisnäd.	Ponawent	
15 Neljap.	Apost. jaggam.	koue=
16 Rede	August	wihmaga
17 Laup.	Alekšius	seggaminne.

Walle prohmetidest. Matt. 7, 15—23.

18 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	 3, 41' p. l.
19 Esmasp.	Widerika	
20 Teisip.	Elias	Sojad
21 Keisnäd.	Daniel	
**22 Neljap.	Maria Mahd.	ilmad.
23 Rede	Dskar	
24 Laup.	Kristina	

ülekohutusest maja-piddajast. Luk. 16, 1—9.

25 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.,	 5, 52' e. l.
	Jakobi pääw	
26 Esmasp.	Anno	
27 Teisip.	Marta	Seitlikkud
28 Keisnäd.	Plato	
29 Neljap.	Olowi pääw	ilmad.
30 Rede	Abdon	
31 Laup.	Kristwrid	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 3, 7 min., wereb kell 9, 3 min.

11.	"	"	"	3, 26	"	"	8, 45	"
21.	"	"	"	3, 48	"	"	8, 23	"

Augustus.

Jerusalemist ärrarimiseft. Luf. 19, 41—48.

1 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	 10, 49' p. l.
2 Esmasp.	Pettri wang.	
3 Teisip.	Hannibal	Pilwne
4 Keßnäd.	Cleasar	
5 Neljap.	Dominiufus	taewas
**6 Rede	Dswald	
7 Laup.	Eugenius	ja
	Mline	

Bariferist ja tõlnerist. Luf. 18, 9—14.

8 Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	heitlikkud
9 Esmasp.	Romanus	ilmad.
10 Teisip.	Lauritse pääw	 2, 34, e. l.
11 Keßnäd.	Herm	
12 Neljap.	Klara	Kännad
13 Rede	Ello	sojad
14 Laup.	Eusebius	päwad.

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31—37.

**15 Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	
	Miski Maria p.	
16 Esmasp.	Isak	 10, 58' p. l.

Leikuse-kuu.

17 Teisip.	Wilibald	
18 Keßnäd.	Leno	Allati
19 Neljap.	Sebald	
20 Rede	Pärnard	kallid
21 Laup.	Rut	sojad

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23—37.

22 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	
23 Esmasp.	Sakus	 3, 5' p. l.
24 Teisip.	Pertli pääw	
25 Keßnäd.	Ludwig	päwad.
26 Neljap.	Jrenäus	
27 Rede	Rebhard	
28 Laup.	Augustin	Uddused

Kümneft piddali = tõbbiseft. Luf. 17, 11—19.

*29 Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
	Joan. huffamin.	
**30 Esmasp.	Rebekka	
31 Teisip.	Benjamin	 2, 38' p. l.

1. kuu p. pääw	tõuseb kell 4, 9 min., wereb kell 7, 59 min.
11. " "	" " 4, 36 " " 7, 27 "
21. " "	" " 4, 58 " " 6, 58 "

September.

1 Kesknäd.	Etidius	
2 Neljap.	Eisa	
3 Nede	Reinard	Selge
4 Laup.	Kai	

Mammonast. Matt. 6, 24—34.

5 Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	taewas.
6 Esmasp.	Magnus	
7 Teisip.	Regina	
*8 Kesknäd.	Maria sünd.	 3, 7' p. l.
9 Neljap.	Pruno	
10 Nede	Põri pääw	
11 Laup.	Eobald	Willud

Maini-liina furnust. Luk. 7, 11—17.

12 Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	ja
13 Esmasp.	Amatus	heitlikkud
*14 Teisip.	† üllendaminne	
15 Kesknäd.	Nikodemus	 6, 49' e. l.
16 Neljap.	Leontina	
17 Nede	Josepina	ilmad.

Mihkli-kuu.

18 Laup.	Kottlob	
----------	---------	--

Wee = többisest. Luk. 14, 1—11.

19 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	Wihma
20 Esmasp.	Waušta	
21 Teisip.	Mattensse pääw	
22 Kesknäd.	Morits	 3, 57' e. l.
23 Neljap.	Dsea	
24 Nede	Joann. sam.	ja
25 Laup.	Kleowas	

Suremast käsust. Matt. 22, 34—46.

*26 Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	
	Joann. Dpet.	
27 Esmasp.	Adolw	tuult.
28 Teisip.	Wentzel	
**29 Kesknäd.	Mihkli pääw	
30 Neljap.	Hironimus	 7, 41' e. l.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 5, 24 min., weereb kell 6, 27 min.
 11. " " " " 5, 47 " " " 5, 56 "
 21. " " " " 6, 11 " " " 5, 26 "

**1 Rede	Wolmar	
2 Laup.	Woldemar	
Urwatud innimesest. Matt. 9, 1—8.		
**3 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.,	Wissud
	Leikuse Pühha	
4 Esmasp.	Prants	
5 Teisip.	Wides	ja
6 Keisnäd.	Luisa	
7 Neljap.	Malo	niisked
8 Rede	Tomasia	 1, 34' e. l.
9 Laup.	Tionisius	
Pulma rideest. Matt. 22, 1—14.		
10 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
11 Esmasp.	Burfard	
12 Teisip.	Walwriid	Wihma.
13 Keisnäd.	Teresia	
14 Neljap.	Kalikstus	 4, 13' p. l.
15 Rede	Heddo	
16 Laup.	Kallus	

Kunningamehhe poast. Ioan. 4, 47—54.

17 Pühhap. | 21 P. p. 3 a. J. P. |

18 Esmasp.	Lukase pääw	
19 Teisip.	Lutsius	
20 Keisnäd.	Belisius	
21 Neljap.	Ursel	 7, 37' p. l.
*22 Rede	Kel	
23 Laup.	Sewerin	Külmad

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23—35.

**24 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.,	ja
	Lutternse öige usso ülesw. P.	
25 Esmasp.	Krispin	
26 Teisip.	Umandus	tuulsed
27 Keisnäd.	Kapitoliin	
28 Neljap.	Simon Judas	ilmad.
29 Rede	Engelbreht	
30 Laup.	Abfalon	 0, 59' e. l.

Kohto-rahvast. Matt. 22, 15—22.

31 Pühhap. | 23 P. p. 3 a. J. P. |

1. kuu p. pääw tõuseb kell 6, 34 min., wereb kell 4, 57 min.
 11. " " " " 6, 59 " " " 4, 29 "
 21. " " " " 7, 25 " " " 4, 2 "

November.

1 Esmasp.	Pühhade pääw	
2 Teisip.	Singede pääw	
3 Keelkäd.	Kottlip	Külm
4 Neljap.	Dt	
5 Rede	Plandina	ja
6 Laup.	Räspen	 10, 21' e. l.

Jairi tütreft. Matt. 9, 18—26.

7 Pühhap.	24 P. p. 3 a. J. P.	lumme=
8 Esmasp.	Klaas	
9 Teisip.	Joobst	saoga
10 Keelkäd.	Martin Lutter	
11 Neljap.	Martin Piiskop	jegga=
12 Rede	Jonas	
13 Laup.	Arkadius	 3, 42' e. l.

Hirmsast ärrakautamisse=tööst. Matt. 24, 15—28.

**14 Pühhap.	25 P. p. 3 a. J. P.	minne.
15 Esmasp.	Leopold	
16 Teisip.	Ottomar	

Calwe-kuu.

17 Keelkäd.	Alweus	Tuuled
18 Neljap.	Ebra	ja
19 Rede	Liisbet	
20 Laup.	Amos	 4, 36' p. l.

Wümsfest kohtust. Matt. 25, 31—49.

**21 Pühhap.	26 P. p. 3 a. J. P.	
Surnute mälestuse Pühha,	Maria ohwer.	
22 Esmasp.	Setfilia	lumme=
23 Teisip.	Klement	
24 Keelkäd.	Josias	saddo.
25 Neljap.	Kadrina pääw	
26 Rede	Konrad	Külma
27 Laup.	Jetta	ja

Kristusse fiske = söitmiseft. Matt. 21, 1—9.

28 Pühhap.	1 Krist. tul. P.	 5, 17' p. l.
29 Esmasp.	Ewert	
30 Teisip.	Andrefse pääw	lund.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 7, 52 min., wereb kell 3, 37 min.

11.	"	"	"	8, 18	"	"	"	3, 14	"
21.	"	"	"	8, 39	"	"	"	3, 1	"

Setsember.

1 Keßnäd.	Arend	
2 Nelsjap.	Kandidus	
3 Rede	Tali	Lumme=
4 Laup.	Barbo	

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25—36.

5 Pühhap.	2 Krist. tul. P.	 6, 18' p. l.
*6 Esmasp.	Niggola pääw	
7 Teisip.	Antonia	
8 Keßnäd.	Maria sam.	saddo.
9 Nelsjap.	Pühhem pääw	
10 Rede	Judit	
11 Laup.	Elso	Pehmemað

Joannes wangi = tornis. Matt. 11, 2—10.

12 Pühhap.	3 Krist. tul. P.	 5, 20' p. l.
13 Esmasp.	Luutsia	
14 Teisip.	Nikajius	ilmad.
15 Keßnäd.	Johanna	
16 Nelsjap.	Albina	Lumme=
17 Rede	Ignatijus	

Jõulokuu.

18 Laup.	Kristow	saddo
----------	---------	-------

Joannesse tunnistusest. Joan. 1, 19—28.

19 Pühhap.	4 Krist. tul. P.	
20 Esmasp.	Abraam	 2, 29' p. l.
21 Teisip.	Toma pääw	
22 Keßnäd.	Peata	ja
23 Nelsjap.	Tagobert	
24 Rede	Adam, Ewa	parrajad
**25 Laup.	1 Jõulo Pühha	

Immeß-pannemisest. Luf. 2, 33—40.

**26 Pühhap.	P. p. Jõulo	külmad
27 Esmasp.	Joan. Ewang.	
28 Teisip.	Süta laste p.	 7, 38' e. l.
29 Keßnäd.	Iwa	
30 Nelsjap.	Tawet	päwad.
31 Rede	Silwester	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 8, 53 min., wereb kell 2, 56 min.
 11. " " " " 9, 1 " " 2, 58 "
 21. " " " " 9, 3 " " 3, 7 "

Wennema Ülemavalitsaja suguselts.

Aleksander Kolmas Aleksandrowits, Keiser ja teige
Wenne-rigi wallitseja, Pohla-maa Kuningas, Some-maa
Suurwürlst; sündinud 1845, Kiiula-kuu 26. päwal,
hakkas wallitsema Paasto-kuu 1. päwal.

Maria Weodorowna, Keisri Prana, Tanimaa Printsess;
sündinud 1847, Talwe-kuu 14. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, Rigi pärria, Tsesarewits
ja Suurwürlst; sündinud 1868, Lehe-kuu 6. päwal.
Georg Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1871,
Jüri-kuu 27. päwal.

Ksenia Aleksandrowna, Suurwürlsti Printsess; sün-
dinud 1875, Paasto-kuu 25. päwal.

Mihail Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1878,
Talwe-kuu 22. päwal.

Keisri Herra wennad:

Wladimir Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1847,
Jüri-kuu 10. päwal, ja temma Prana on:

Maria Pawlowna, Meklenburg-Swerini Printsess; sün-
dinud 1854, Lehe-kuu 2. päwal.

Nende lapsed:

Kirill Wladimirowits, Suurwürlst; sündinud 1876,
Mihli-kuu 30. päwal.

Boris Wladimirowits, Suurwürlst; sündinud 1877,
Talwe-kuu 12. päwal.

Andrei Wladimirowits, Suurwürlst; sündinud 1879,
Lehe-kuu 2. päwal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1850,
Meeri-kuu 2. päwal.

Sergei Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1857,
Jüri-kuu 29. päwal.

Paul Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1860,
Mihli-kuu 21. päwal.

Keisri Herra õde:

Maria Aleksandrowna, Suurwürlstlik Printsess; sün-
dinud 1853, Wina-kuu 5. päwal. Laulatud 1874,
Meeri-kuu 11. päwal Inglismaa Kuninglito Printfiga
Alfred, Hertzog von Edinburg.

Konstantin Nikolajewits, Suurwürlst; sündinud 1827,
Mihli-kuu 9. päwal, ja temma Prana on:

Aleksandra Jofepowna, Saksen-Altenburgi Printsess;
sündinud 1830, Jani-kuu 26. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürlst; sündinud
1850, Kiiula-kuu 2. päwal.

Olga Konstantinowna, Suurwürlsti Printsess; sün-
dinud 1851, Leikuse-kuu 22. päwal. Laulatud Kreka-ma
Kuninga Georgi prauaks.

Wera Konstantinowna, Suurwürlsti Printsess; sün-
dinud 1854, Kiiula-kuu 4. päwal. Laulatud õnša
Württembergi Kuninglito Hertzogiga, Wilhelm
Eugeni prauaks.

Konstantin Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1858, Leikuse-kuu 10. päwal.

Dmitri Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1860, Jäni-kuu 1. päwal.

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1831, Heina-kuu 27. päwal, ja temma Prana on:

Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi Printsess; sündinud 1838, Leikuse-kuu 21. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1856, Talwe-kuu 6. päwal.

Peter Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1864, Märri-kuu 10. päwal.

Mihail Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1832, Wina-kuu 13. päwal, ja temma Prana on:

Olga Weodorowna, Badeni Printsess; sündinud 1839, Mihkli-kuu 8. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1859, Jüri-kuu 14. päwal.

Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1860, Heina-kuu 16. päwal. Poulatud Mecklenburg-Swerini kuningliku Printsi Fridek Prantsi prauaks.

Mihail Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1861, Wina-kuu 4. päwal.

Georg Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1863, Leikuse-kuu 11. päwal.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1866, Jüri-kuu 1. päwal.

Sergei Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1869, Mihkli-kuu 25. päwal.

Aleksei Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1875, Jüli-kuu 16. päwal.

Olga Nikolajewna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1822, Leikuse-kuu 30. päwal. Poulatud Wirtembergi kuningas Karel Fridek Aleksandri prauaks.

Katarina Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1827, Leikuse-kuu 16. päwal. Poulatud õnna Mecklenburg-Strelitsi-ma suurhertsogliko Printsi Georg August Ernst Abolw Karel Ludwig prauaks.

Keiserliku Kõrgused, Printsid ja Printsessid Romanowski Hertogid ja Hertoginid Leuchtenberg:

Maria Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1841, Wina-kuu 4. päwal. Poulatud suurhertsogliko Badeni Printsi Ludwik Willem Augusti prauaks.

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-kuu 23. päwal.

Eugenia Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1845, Paasto-kuu 20. päwal. Poulatud Prints von Oldenburgi Aleksander Petrowitsi prauaks.

Eugeen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Märri-kuu 27. päwal.

Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Riisla-kuu 17. päwal ja temma Prana on: Oldenburgi suurhertsogliko Printsess Terefe.

Teiste G ropa riikide valitsejad.

Saksa Keisri-riik. Keiser Willem I, s ndinud 1797, t steti keisriks 1871. Temma Praua on Auguste, Saksen-Weimari Printsess. Nende poeg: Kronprints F drik Willem.

Nimmetud keisri-riigiks on allamal nimmetud riigid  hte liidetud:

1. Preisi. Kuningas Willem I (Saksa Keiser).
2. Sakseni. Kuningas Albert, s nd. 1828, hakkas valitsema 1873.
3. Baieri. Kuningas Ludwig II, s nd. 1845, h. w. 1864.
4. W rtembergi. Kuningas Karel I, s nd. 1823, h. w. 1864. Temma prauaks on Suurw rsteprintsess Olga Nikolajewna.
5. Mecklenburg-Swerini. Suurhertsog F drik Prants, s nd. 1823, h. w. 1842.
6. Mecklenburg-Strelitsi. Suurhertsog F drik Willem, s nd. 1819, h. w. 1860.
7. Oldenburgi. Suurhertsog Peter, s nd. 1827, h. w. 1853.
8. Saksen-Weimari. Suurhertsog Karel Aleksander, s nd. 1818, h. w. 1853.
9. Hesseni. Suurhertsog Ludwig IV, s nd. 1837, h. w. 1877.
10. Badeni. Suurhertsog F drik, s nd. 1826, h. w. 1852, ja m nned muud w hhemad riigid.

Austria-Ungari. Keiser Prants Josef I, s nd. 1830, h. w. 1848.

Belgia. Kuningas Leopold II, s nd. 1835, h. w. 1865.

Britti-riik. Kuninganna Viktoria, kes  hhes ka India Keiserina on, s nd. 1819, h. w. 1837.

Bulgaria-maa. W rst Aleksander I., s nd. 1858, h. w. 1879.

Hispania. Kuningas Alwons XII, s nd. 1857, h. w. 1874.

Italia. Kuningas Humbert I, s nd. 1844, h. w. 1878.

Kreeka-ma. Kuningas Georg I, s nd. 1845, h. w. 1863. Temma Praua on Suurw rsteprintsess Olga Konstantinowna.

Hollandi-ma. Kuningas Willem III, s nd. 1817, h. w. 1849.

Portugal. Kuningas Luis Willip I, s nd. 1838, h. w. 1861.

Prantsuse-ma, prii-riik. President Paul Grewi.

Rootsi- ja Norra-ma. Kuningas Oskar II, s nd. 1829, h. w. 1872.

Dani-ma. Kuningas Kristjan IX, s nd. 1818, h. w. 1863.

T rgi-keisri-riik. Keiser Abdul Hamid II, s nd. 1842, h. w. 1876.

Kronopühhad,

mis ue kiriko seaduse järrele ka Ma kirikutes tullevad piddada:

1) Kõikula-kuu 26mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja keige Wenne rigi Wallitseja Aleksander Aleksandrowitsi sündimise päaw.

2) Paastu-kuu 2sel päwal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitsi wallitsuse hallatusse päaw.

3) Pehhe-kuu 6mal päwal. Tšesarewitsi Suurwirsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wennerigi anjäre pärris pärria, sündimise päaw.

4) Heina-kuu 22sel päwal. Meie sure Keisri Prana Maria Weodorowna nimme päaw.

5) Leituse-kuu 30mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja keige Wennerigi Wallitseja Aleksander Aleksandrowitsi nimme päaw.

6) Talwe-kuu 14mal päwal. Meie sure Keisri Prana Maria Weodorowna sündimise päaw.

7) Jõulu-kuu 6mal päwal. Tšesarewitsi Suurwirsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wennerigi anjäre pärris pärria, nimme päaw.

 Needsunnatsed Krono-pühhad petakse nenda kui Paasto jutluse päwad.

Teadaandmine,

mil ajal ramatuid Postimajas wasto wõetakse.

Wastowõtmine ja ärrasatmine rahha, dokumentid, kindlamaks tehtud ramatud (mis eest 14 kop. tulleb maksta) ja pakkid, mis Peterburgi- ehl Riia-liina, keige Wenne-maale eht ille rigi- raja peawad saadetama, iggapääw kellu 8 hommilo kunni kellu 2 pärrast lõunat. Kindlamaks tehtud ramatud wõetakse ka kellu 4 kunni kellu 6 pärrast lõunat wasto. Ramatud ehl kirjad wõetakse wasto ja antakse wälja ja ramatude markid wõib osta kellu 8 hommiko kunni kellu 8 õhto. — Sel ajal mil postid tulewad ehl ärrasadetakse ei ja rahha-kirjad ehl mu pakkid wälja antud sama.

Ärrasadetakse teiksuggused kirjad.

Paidesse Esmapäwal, Teisipäwal, Nelja-päwal ja Redel.

Pärnu, Kuresaare, Wolmri ja Willandi Esmapäwal, Teisipäwal, Neljapäwal ja Redel kellu 6 p. l.

Sapsalu, Lihula ja Wirtsu Teisipäwal, Redel ja Pühhapäwal lõunal kellu 1. Üksi Sapsalu ramatudega Neljapäwal kellu 6 p. l.

Piinnas kui ka allewis on ulitsade äres mitmes kohhas Post-kastid, kus kirjad ja ramato kourwert näituseks peale malitud, kuhju ramatuid, kellel postmarkid peal on, wõib illewelt sisse lasta, kust need iggapääw wälja wõetakse ja posti peale wiaakse, ja illewal nimmetud arwo järrele ärrasadetud sawad.

Postid tullemad Tallinna:

Paidest Esmaspäwal, Teispäwal, Neljapäwal ja Nedel.

Pärnust, Kuresarest, Wolmarist ja Willandist: Esmaspäwal, Reiknädalal, Nedel ja Laupäwal.

Hapsalust, Lihulast ja Wirtsust: Esmaspäwal, Reiknädalal, Nedel ja Laupäwal. — Sui ajal (se on 15. Mai kuni 15. Augusti kuni) sawad üksi kirjad ärrasadetud Esmaspäwal, Reiknädalal, Laupäwal, ja tullemad Teispäwal, Neljapäwal, Pühapäwal.

Riiklikonna postid.

Tuuru: Ue-ulitsal lesse majas № 14.

Jüriisse: Toompeal Baron Pahlua majasse.

Kurna: G. Florelli poodi wana turrul.

Telegrahwi sõnnumid

wõetakse igga päaw kellu 8 kuni kello 12 wastu. Kes kas 10 ehk wähhem sõnnu tahhab kuskile laskitada, võib sedda omma sowimist möda teha ja maksab igga 10 sõnna ette nipalju, kuidas järreltullemal tabellis näidatud. Muidugi teada, et ningsugustes kohtades hind teine on, mis siin mitte nimmetud ei olle ja sedda pangu iggakuks tähele, et igga ükiskune poostahw ehk märk sõnna ette arwatakse.

Telegrahwi takse on Tallinnast kuni

Astrahani . . .	1 r. 20 f.	Moskwasse . . .	— r. 60 f.
Baltiskisse . . .	— " 30 "	Narwa . . .	— " 30 "
Dünaburgi . . .	— " 60 "	Nishni-Nowgorodi . . .	1 " 20 "
Gatshinasse . . .	— " 60 "	Odesasse . . .	1 " 20 "
Hapsalusse . . .	— " 30 "	Paidesse . . .	— " 30 "
Hartowisse . . .	1 " 20 "	Pärnusse . . .	— " 30 "
Helsingisse . . .	— " 30 "	Peterburgi . . .	— " 60 "
Jamburgi . . .	— " 60 "	Port-Runda (Pontow) . . .	30 "
Jõhwi . . .	— " 30 "	Pskowi . . .	— " 60 "
Kasani . . .	1 " 20 "	Ratwerresse . . .	— " 30 "
Kiewi . . .	1 " 20 "	Riga . . .	— " 60 "
Kolga . . .	— " 30 "	Tartu . . .	— " 30 "
Kronstatti . . .	— " 60 "	Waska . . .	— " 30 "
Kuresare . . .	— " 30 "	Warshawi . . .	— " 60 "
Libawi . . .	— " 60 "	Wiburgi . . .	— " 60 "
Lihula . . .	— " 30 "	Willandisse . . .	— " 30 "
Mitawi . . .	— " 60 "	Wilna . . .	— " 60 "

Walti raudtee.

- 1) Sõidu pillet maksab üksi seks korraks, kui sedda ostetud.
- 2) Sõidu hind reisijatele on 1 klassis 3 kop., 2 klassis 2 $\frac{1}{4}$ kop. ja 3 klassis 1 $\frac{1}{4}$ kop. wersta pealt.
- 3) Lapsed alla 5 aastat sawad ilma rahhata ebdasi widud. Lapsed 5 kuni 10 aastat wanwad, maksawad 1 ja 2 klassis pool, 3 klassis üks werend sõidu hinda. Peale selle on krouu maks 1 ja 2 kl. 25 kop. ja 3 kl. 15 kop. rublast. Ebdasi nimmetud sõidu hinnad on krouu maksuga ühte arwatud.
- 4) Igga reisija võib üks puud (lapsed 5 kuni 10 aastast 1 $\frac{1}{2}$ puda) raskust ilma maksuta kasa wõtta.
- 5) Piletiti mülminne saab 5 min. enne ärra sõitmist otse. Pakkide wasto wõtminne lõppeb 10 minutid enne ärrasõitmist;

1. Tallinnast Baltiskisse.

Samad ja Pool-jamad.	Kangel. Wersta.	Sõidu hind.					
		1 fl.		2 fl.		3 fl.	
		R.	R.	R.	R.	R.	R.
Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Nõmme (Pool-jama) . . .	8	—	—	—	—	—	—
Saue (Pool-jama) . . .	18	—	—	—	—	—	—
Keila (Buffet) . . .	26	—	98	—	74	—	38
Niitvälja (Pool-jama) . . .	31	—	—	—	—	—	—
Klogale . . .	34	1	28	—	96	—	49
Baltiskisse (Buffet) . . .	45	1	69	1	26	—	64

2. Tallinnast Peterburgi.

Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Paggebi (Pool-jama) . . .	14	—	53	—	40	—	21
Rasiko . . .	28	1	5	—	79	—	40
Rehra (Pool-jama) . . .	37	1	39	1	4	—	53
Aegwidule (Buffet) . . .	53	1	99	1	49	—	76
Lehti (Pool-jama) . . .	66	2	48	1	86	—	95
Tappale (Buffet) . . .	73	2	74	2	5	1	5
Kadrina . . .	86	3	23	2	43	1	24
Kakwerre (Buffet) . . .	98	3	68	2	76	1	41
Kabbala . . .	115	4	31	3	24	1	66
Sonda (Pool-jama) . . .	125	4	69	3	51	1	79
Püssile . . .	135	5	6	3	80	1	94
Kochtel (Pool-jama) . . .	144	5	40	4	5	2	7
Jõhwi (Buffet) . . .	157	5	89	4	41	2	25
Waimarra . . .	174	6	53	4	90	2	51
Korff (Pool-jama) . . .	182	6	83	5	13	2	62

Narwa (Buffet) . . .	197	7	39	5	54	2	83
Salu (Pool-jama) . . .	209	7	84	5	88	3	—
Jamburgi . . .	219	8	21	6	16	3	15
Weimarn (Pool-jama) . . .	231	8	66	6	50	3	32
Weimarn (Platform) . . .	233	—	—	—	—	—	—
Moloskowitsi . . .	243	9	11	6	84	3	50
Tiesenhausen (Pool-jama) . . .	252	—	—	—	—	—	—
Bruda (Pool-jama) . . .	256	9	60	7	20	3	68
Wolosowo (Buffet) . . .	266	9	98	7	49	3	83
Kiterino (Pool-jama) . . .	275	10	31	7	74	3	96
Jelischawetinskaja . . .	283	10	61	7	96	4	7
Gorwitz (Pool-jama) . . .	294	10	3	8	28	4	23
Gatshina (Buffet) . . .	303	11	36	8	53	4	36
Pudost (Platform) . . .	309	—	—	—	—	—	—
Taitz (Platform) . . .	315	—	—	—	—	—	—
Duderhosi (Platform) . . .	319	—	—	—	—	—	—
Soldati-platform . . .	321	—	—	—	—	—	—
Krasnoje-Selo (Buffet) . . .	323	12	11	9	9	4	65
Pigowa (Buffet) . . .	334	12	53	9	40	4	81
Peterburgi (Buffet) . . .	347	13	1	9	76	4	99

3. Tallinnast Tartu.

Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Tappale (Buffet) . . .	73	2	74	2	5	1	5
Tamsale (Pool-jama) . . .	87	—	—	—	—	—	—
Kilsi . . .	96	3	60	2	70	1	38
Kalle (Pool-jama) . . .	107	4	2	3	1	1	54
Wäggevale . . .	116	4	35	3	26	1	67
Jöggewale (Buffet) . . .	134	5	3	3	76	1	92
Kerseli (Pool-jama) . . .	148	—	—	—	—	—	—
Woltila . . .	158	5	93	4	44	2	27
Tartu (Buffet) . . .	179	6	72	5	4	2	58

Tähelepannemine. Pooljamades ja platformides antakse piletid kunni tulewa jama. Sowib legi tulewa jama eeldasi sõita, siis peab ta isse eht ka oberkonduktori läbi piletid ostma. Raudtee äse-sõiduga ei peatse pooljamade ja platformide jures.

Mõnned muud raudtee wahhed.

Talliinnast

Moskwa liina 898 wersta, maksud: 1. klassis 35 rubla 65 kop., 2. klassis 21 r. 68 t., 3. klassis 12 r. 91 t.
 Pskowi (Pihwa) liina 517 wersta, maksud: 1. klassis 19 r. 42 t., 2. klassis 14 r. 57 t., 3. klassis 7 r. 44 t.
 Dünaaburgi liina 759 wersta, maksud: 1. klassis 28 r. 43 t., 2. klassis 21 r. 33 t., 3. klassis 10 r. 90 t.
 Rija liina (ülle Dünaaburgi) 966 wersta, maksud: 1. klassis 36 r. 23 t., 2. klassis 27 r. 18 t., 3. klassis 13 r. 89 t.
 Wilna liina (ülle Dünaaburgi) 924 wersta, maksud: 1. klassis 34 r. 46 t., 2. klassis 25 r. 85 t., 3. klassis 13 r. 28 t.
 Warshawa liina (ülle Dünaaburgi) 1311 wersta, maksud: 1. klassis 48 r. 98 t., 2. klassis 36 r. 74 t., 3. klassis 18 r. 78 t.
 Riiemi liina (ülle Dünaaburgi) 1730 wersta, maksud: 1. klassis 64 r. 88 t., 2. klassis 48 r. 67 t., 3. klassis 24 r. 88 t.
 Odessa liina (ülle Gatshina ja Brest-Litowsk) 2199 w., maksud: 1. klassis 82 r. 68 t., 2. klassis 62 r. 1 t., 3. klassis 31 r. 18 t., — (ülle Moskwa ja Riiemi) 2452 wersta, maksud: 1. klassis 94 r. 3 t., 2. klassis 65 r. 48 t., 3. klassis 35 r. 30 t.

Nischni-Nowgorodi liina (ülle Moskwa) 1308 wersta, maksud: 1. klassis 50 r. 90 t., 2. klassis 33 r. 21 t., 3. klassis 18 r. 80 t.
 Wiborgi liina (ülle Peterburgi) 467 wersta, maksud: 1. klassis 16 r. 61 t., 2. klassis 12 r. 16 t., 3. klassis 6 r. 49 t.
 Helsingi liina (ülle Peterburgi) 760 wersta, maksud: 1. klassis 25 r. 41 t., 2. klassis 18 r. 6 t., 3. klassis 10 r. 19 t.

Teadaandmised lada-piddamiseft.

Neäri-kuu:

fuu päaw.	fuu päaw.
7. Orgita-mõijas 2 päwa.	2 päwa.
7. Larto-liinas 3 nädalat.	20. Berno-liinas 3 päwa.
7. Rja-liinas.	25. Wolmeri-liinas 6 päwa.
9. Berro-liinas 3 päwa.	25. Willandi-liinas 3 päwa.
10. Saapalu-liinas 2 päwa.	26. Reblastes 2 päwa.
17. Kollowerres (Länemaal)	27. Ratwerre-liinas 2 p.

Küünla-kuu:

2. Baldiski-liinas 2 päwa.	enne Wasila päwa.
2. Willandi-liinas 1 näd.	10. Kurrefare-liinas 3 p.
2. Berro-liinas.	15. Willandi-liinas 3 päwa.
2. Walfa-liinas 8 päwa.	15. Wõnnu-liinas.
4. Tarto-liinas 2 päwa.	18. Jõhwiis 2 päwa.
Andrus Rede enne Wasila p.	20. Rja-liinas.
6. Paide-liinas 2 päwa.	22. Berro-liinas 1 nädal.
6. Narwa-liinas 4 päwa.	26. Riwwilo-mõijas 2 päwa.
Pihhola-liinas, Esmapäaw	27. Lemfali-liinas.

Paasto-kuu:

kuu pääw. Raplas Isel Esmaspäwal 2 p. Keila firrifu jures Esmas-
kuu pääw. pääw pärrast 3mat Pühha Paastus 2 päwa.

Jürrri-kuu:

Paide-liinnas Nelsap. ja Nedel maspääw ja Teispääw.
pärr. Üllestõusm. Pühha. 10. Wörro-liinnas 2 päwa.
Nafwerre-liinnas nädal pärrast 20. Hannijõe-mõisas 2 päwa.

Lehhe-ku:

9. Wõhjus. 9. Rappinas.

Jani-kuu:

10. Kurrefare-liinnas 12 p. 23. Willandi-liinnas 2 päwa.
11. Wõnnu-liinnas 7 päwa. 24. Wörro-liinnas.
16. Nafwerre-liinnas 2 p. 26. Waska-liinnas.
20. Talliinas 2 nädalat. 27. Talliinas 1 nädal.
20. Ria-liinnas 3 nädalat. 29. Tarwaste-mõisas.
20. Paide-liinnas 2 päwa. 29. Tarto-liinnas 2 päwa.

Heina-kuu:

1. Perno-liinnas 2 päwa. 20. Perno-liinnas 3 nädalat.
2. Karfii-mõisas. 25. Wolmeri-liinnas.
20. Ria-liinnas 3 päwa.

Leikuse-kuu:

9. Abseli-mõisas. 24. Kosfi-mõisas.
10. Waska-liinnas. 24. Kosse-mõisas.
10. Moisekaste-mõisas. 24. Waste-mõisas.
10. Lemfali-liinnas. 27. Ue-mõisas, Willandi-maal.
10. Werro-liinnas. 29. Kilingi-mõisas 3 päwa.
15. Helme-mõisas. 30. Kaanso-mõisas.
20. Ria-liinnas 3 päwa.

Mihkli-kuu:

kuu pääw. 2. Abja-mõisas 2 päwa. 17. Põtsjama-mõisas.
2. Tammiste-mõisas. 17. Kirrepääl.
4. Rappina-mõisas 2 p. 18. Andrus.
4. Sinbi-mõisas. 20. Wendra-mõisas 2 päwa.
6. Takeperri-mõisas. 20. Narwa-liinnas 4 päwa.
8. Põlwe-firrifu jures. Uemõisas 3mat Teispäwal
8. Rõuge-mõisas 8 päwa. Mihkli-kuus 3 päwa.
8. Tarto-liinnas 3 päwa. 21. Wolmeri-liinnas.
8. Kasma-mõisas. 21. Baldiski-liinnas 2 päwa.
9. Adeli mõisas. 21. Senno-mõisas.
9. Purnitu-mõisas. 24. Pihhola-liinnas 3 päwa.
10. Patsilla-mõisas. 24. Põhwiis 2 päwa.
10. Paide-liinnas 2 päwa. 24. Willandi-liinnas 2 päwa.
10. Kõo-mõisas. 24. Wörro-liinnas.
10. Mõnniste-mõisas. 26. Talliinas 3 päwa.
10. Oidre-mõisas. Perno-liinnas, Esmaspääw
10. Wanna-Antsmõisas. enne Mihkli-päwa 2 p.
13. Põrawerre-mõisas. 28. Nafwerre-liinnas 3 p.
14. Hapsalu-liinnas 2 päwa. 29. Keblastes 3 päwa.
14. Antso-mõisas. 29. Keila firrifu jures 3 p.
15. Sallatsi-mõisas. 29. Tarto-liinnas 3 päwa.
15. Kurrefare-liinnas 3 p. 29. Mihkli-firrifu jures.
15. Kortti-mõisas. 29. Waska-liinnas.
29. Wastse-mõisas.

Wina-kuu:

Raplas, Isel Nedel pärrast 4. Kollowerres 2 päwa.
Mihkli-päwa 2 päwa. 5. Rappinas 2 päwa.
4. Pühhajärwe-mõisas. 6. Putsniti-mõisas.

kuu päaw.

Jõeletmes, nädal pärast

Mihkli-päwa 2 päwa.

6. Tarwaste-mõisjas.

9. Wõrro-liinas 3 päwa.

9. Lemjali-liinas.

kuu päaw.

15. Orritu-mõisjas.

15. Lustiwerre-mõisjas.

15. Weske-mõisjas 2 päwa.

22. Nissi kiriku jures 3. p.

Taswe=kuu:

1. Tarto-liinas 2 päwa.

5. Põrawerre-mõisjas.

10. Paide-liinas 2 päwa.

10. Wõrro-liinas 2 päwa.

10. Mustwees.

15. Kiwvi-Wiggalas 2 p.

20. Waska-liinas 2 päwa.

25. Wolmeri-liinas 3 päwa.

25. Willandi-liinas 3 päwa.

Jõulo=kuu:

5. Räppinas.

10. Wõnnu-liinas 2 päwa.

10. Wõbsus.

Merjama kiriku jures 3mal

Krist. tul. Pühhal 2 p.

Perno-liinas, Esmasp. ning

Teisip. pärast 3 Kr. tul. P.

16. Paide-liinas 2 päwa.

19. Reblastes.

27. Waska-liinas 10 päwa.

Jggal aastal 25., 26. ehk 27. Jani-kuu päwal, sedda-mõda kui kohto polesti ette teada antakse, on Tallinnas toom peal lossi hõwis hooste näitus ja pärast sedda hooste rammio latsumine. Kellel keige parremad siin kubermangus kaswatatud hobbosed on, sawad au palka. Enne kojominnemist wõiwad kes himmuustawad hobbosid müä, osta ehk wahhetada.

Kubermango kohto käsjo järrele ei olle lubba, ei Laupä-wal ega Pühapäwal lata piddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala esimesel argipäwal petama.

Lugemised.

Armsad Gesti sõbrad!

Olen teile juba ennegi mõned weikesed raamatud ja kahe, kolme aasta Kalendrite lugemised kirjutanud, mis mitmed lugejad isegi teadwad ja mis teie lahkestest olete wastu wõtnud, ilma et keegi nende puuduste ja wigaduste pärast minu üle oleks walju kohut mõistnud, mis eest südamest tänan. Siin pakun selle aasta Kalendri sabas jälle mõned jutukesed, muist tõelikud, muist ka natuke naljakad, mis siiski omal kombel kasuks ja õpetuseks wõiwad olla.

Palun nüüd ka neid jutukesi lahkestest wastu wõtta ja nendega leppida, mis oma waewalise terwisega, aga siiski lahke meelega ja armastuses olen kirjutanud.

Mis on uuema aja kõige kallimad tarwidused?

Kui ütleksime: „Raha ja uhked riided,“ siis ei oleks see koguni mitte wale; sest raha on

küll igaihel tarwis, aga palju ajawad teda wäga liiga ahneste taga ja kisuks kas teistel silmad peast wälja, kui aga raha saaks.

Ja mis meie 1) riiete uhkusest peame ütlemä? Riided peawad igaihel selgas olema, sest need on ju ihu kateks ja külma pärast tarwis; aga kas riiete uhkust ka just tarwis on? Eks waa-tame pisut ümber, kuidas sellepoolet lugu on: Mina ei taha ega tohi küll kellegi kohtumõistja olla, aga eks iga tõsi meelega ja mõistlik inimene igapäaw ja iseäranis iga pühapäaw kuriwa meelega wõi näha, kuidas iseäranis nooremad inimesed riiete uhkuses üsna pööraseks on läinud, et „mehed saanud sandimardiks, naeste rahwas naljakadriks.“ Teenija tüdrukutel ei sünni mitmel enam siiski, weel vähem kodukujutud riietega kiriku minna, peawad linna walwaks sinised ja pruunid, ehk lillad j. n. e. olema, otsegu oleksiwad Paabiloonis kellegi juures õppimas käinud. Argu pangu ükski mulle pahaks, ega wõtku wihas, et ma ehk mõne sõna natuke waljuste räägin, aga igalüks näab ju isegi, et see mitte wale ei ole. Eks ole waesemad peremehed niihästi linnas kui maal üsna kimpus, et ei jõua enam teenijatele nii suurt palka maksta, kui nende määramata uhkus tarwitab. Sest kui peremees nii palju maksta ega kinkida ei jõua, kui naad

tahtiwad, siis ütlewad: „Eks ma lähe ära!“ Seda naad ka teewad ja jääwad mitmed, maal ühest teise ja linnas — kõrtsa mööda hulkujaks — ehk weel hullemate kohtadesse. Mis aitab, et Jumal on mitu aastat wilja lastnud kaswada, kui see ometi enam meieaegist uhkuse auku ei jõua ärataita? Waesid tütarlapsed on isegi oma kerge-meele ja uhkuse kae üsna kimpus, et ei jõua kõiki riiete moodi ja laiasabade krookusi kätteõppida, mis igapäaw juure tulewad ja muudetud saawad, et iga pühapäawal kirikus, kiriku all ja poodides kange tegemine on järele passida, mida moodi riided Tirtsu Triinal, Paka Leenal ehk Siidisaba Viisal täna jälle selgas on, et kui koju saaks, kohe hakaks omale ka seefugusid tegema. Ehk kus selle riide ots, mis seefuguste prantsuse preil-nate kleitide sisse ärakulub, mis süllaga mõeta alt lai, mitu krooku kahekorra ja saba weel lohinäal mööda maad taga? Olgu ta rääkimata! Jumal annaks, et sellegi poolest asi paraneks.

Ja weel 2) ja 3) on paar asja, mis uuemal ajal wäga wõimust wõtawad ja kahju saawad, on wiin ja tubakas ja weel wiimseks paieri õlut, kellest kõigist mõned sõnad tahame tähele panna. Mõni ütleb: „Ma olen eluaja mõnikord kui juhtus, suutäie wiina wõtnud, aga kahju pole ta mulle ilalgi teinud.“ Tõsi küll, kes ted

mõistlikult oskab pruukida, ega liiale ei lähe, ega ta sellele just suuremat kurja ei tee, aga kasu ta ei saada ka sugugi. Ja kes seisab selle eest, et kes esmalt natuke võtab, et see pärast päris lakelokeraks ei jää? Eks seda ole mitmest tuhanded nähtud, et kes esmalt suutäie võttis, pärast kortliga ja tee ääres kraavis ehk kõrtsi ukse ees muda sees pöörles, kus terwis enneaegu sai rifutud ja väga palju õnnetumat otsa leidnud. Eks ole igapäev ja iseäranis iga pühapäev maal ja veel rohkem linna paikus joodikute kära ja wannet küllalt kuulda, et hirmu peale ajab? Seepärast oleks hoopis parem, seda pörgulaket hoopis maha jätta; aga siiski mitte nõnda, kui üks Läänemaa mees tegi, kes linna kõrtsis teise käest kolme kopika eest wiina vastu ei võtnud, et ütles seda hoopis mahajätanud olevat, aga pärast, kui teised olivad wäljaläinud, siis kortli korraga ärajõi. Mõni ütleb: „Ma ei wõi wiinata elada; see annab terwist ja jõudu.“ Tähi jut, ütlen mina, kuidas siis enne seda, kui wiina veel maailmas ei tuntudke, inimesed wõiswad elada ja hoopis terwemad ja tugewamad olivad kui nüüd? Wiin ei tee muud, kui rikub terwist, wähendab jõudu ja saadab enneaegu hauda.

Alga kas siis tubakas peaks kasu saatma? Waatame järele, mis üks tark mees piibu

põletamisest ja üldse tubaka pruukimisest ütleb: „Range piibu põletaja teeb ennast niisamuti kui joodik jõutumaks ja iga hea asja ja töö juures kõlwatumaks. Siinul piibupõletaja on waewalt pooltöötegitaj. Et nüüd enamiste kõik terve maailm tubaka suitsust ja uduist haigew ja suitsund on, siis ei panda seda kurja, mis see läbi sünnib, naljaltsi enam tähele. Kui mitmed tuhanded majad see läbi ärapõlenud, kui mitmed tuhanded miljunid rublad raha, mis tarwiduseks oleksiwad wõinud saada pruugitud, on see läbi ilmaaegu saanud raisatud, kui palju kallist aega ilmaaegu saand wiidetud! Kõiksime nüüd: Kust see tuleb, et piibupõletamine, see pörgu tulewärg, nii laialt ja suurelt maailmas wõimust on võtnud? Mõni wastab see peale: „Aljawiieteks.“ Alga wale; ma mõtlen, et uhkuse läbi. Sest juba weikesed poisid, kel veel ninadki puhtad ei ole, põletawad piipu, sigarid ja papirossi. Maad nägewad, et mehed seda ees teewad, siis ei taha nemad ka meeste kirjast maas olla. Uhkuse kurat ja joema kurat on mõlemad kawalad küll; ega naad ilalgi koke suure asjaga peale ei hakka, waid ikka natuke haawalt kaugeemale, kuni pat täieste tehtud ja surma sünnitab. Kes ütleb, et piibu ehk muul wiisil tubaka põletamine ehk suitsetamine ajawiieteks sünnib, siis peame kahetsedes küsima: Eks

aeg siis muul tarvilisemal wiisil mitte otsa ei sa
ja ruttu mööda ei lähe? Aga iga paha asjaga
on lugu nõnda, et kui see kord õpitud, siis ei ole
enam hõlbust lahti saada. Wana Euterus ütles
juba: „Jooma kurat saab jääma kunni wiimse
pääwani.“ Noodsamad sõnad maksivad ka tubaka
suitsetamise kohta, sest joomine ja suitsetamine on
otsesegu kaksikwennad. Mõni lugeja saab wist mõt-
lema ehk ütlemä: „Kui wiin ja tubakas nii kahju-
tegewad on, miks siis õpetajad ja targad arstid
isegi neid pruugiwad ja wiimased mitmed oma
kirjades kiitwad, et tubaka suitsetamine terwisele
iisna hea peab olema, et peab paha wet ihu seest
wäljakiskuma ja ka hambawalu wastu hea olema?“
Jah, palju on küll kirjutatud, aga teised kirjuta-
wad jälle selle wastu ja ütlevad, et see mitte õige
ei ole ja et tubaka suitsetamine hammastele hoo-
pis paha peab olema, sest et tubaka õli wõi sahwit
hammaste kõwa korra ümbert ärasööb ja siis ham-
bad hoopis ärarikub ja nõnda üleüldse terwisele
kahjulik on; niiskasti pea kui sisekonnale. Sest kui
wiin ja tubakas alles tundmata oliwad, siis oliwad
inimesed hoopis terwemad ja tugewad ja hambad
oliwad neil surmani terwed ja kõwad ja mitte nõnda
kui nüüd, et ju mitmel noores põlwes hambad suust
ärakattewad ja üleüldse põdewad, mis wiina ja
tubaka kühwt ju wanematest laste külge on toonud.

Ja kui suurt rahakahju tubaka suitsetamine
teeb, wõime sest pisukesest asjast näha, kuidas üks
aunväärt ja tõsine mees mulle rääkis, et ta on
ühte noort meest tunnud, kes aastas wiiekümne
rubla eest, muist ise põletades ja ka muist sõbra-
dele jägades, on sigarid läbilöönud. Igapidi on
tubaka pruukimine kahjulik; mitmed ei sa piibu
himu pärast aega ühte tundigi kirikus paigal seista,
ehk parem, naad ei lähegi sinna. Koolipoistekesedki
ei saa tubaka pärast rahu diete õppida, waid käi-
wad nurga taga mulitsatel papirossi tõmbamas.

Ka paganad saawad aru, et tubakas kahjulik
on, sest mõned neist ütlesiwad kord oma missio-
nääri wastu: „Massa, niikaua kui meil tubakast
on, ei pööra meie mitte patust.“ Seepeale töid
nemad piibud missioonääri kätte. Seda wõiks ka
küll mõni ristiinimene teha.

Aga mis weel kõigehullem on: Ka mitmed
naesterahwad käiwad juba papirossi suus ja mõnel
koguni weel piibu tobi. — Mis sa teed, kui asi
nii kangel on? — Mina tubaka muusutamine ei
pea mitte terwisele nii kahjulik olema kui suite-
tamine. — Tubaka lõugas pidamine on ropp ja
inetu, millest ei maksa rääkidagi.

Nüüd weel paar sõna paieri õllest, mis meie
päiwil diete moodiks lakkuda on. Ma lugesin
hiljuti ühest raamatust, et wana kuratil, see on

wiinal, hiljuti üks poeg sündinud, see on: paieri õlut, mis hiljuti tegema hakatud, mis oma isa abiga diete palju kurja wõib teha. Ja üks see ole paraku liisna tõsi? Kui wiin ise ei jõua üksi inimest maha murda, siis peab paiers kõrwaist aitama, et küll saab; sest kui inimene wiina ja paieri õlut segamini jõob, siis jääb ta esmalt hulluks ja tagajärel haigeks, et käed wärisewad, kõik teha haige on ja põrguõhk suust wälja käib.

Jäägu nüüd sefskorraks sellega; pärast mõne lugejal aeg läheb igawaks! Wäga hea ja kasulik oleks, kui mõni õpetuse terake seist jutust mõne lugeja siidamesse head maad leiaks. Soowin head õnne.

Kawal hobuse waras.

Ka meie Gestiimaal on paljugi niisugusid leida, kes wargust ja pettust tarkuseks pidawad ja selle peale liisna uhked on, kui naad, — iseäranis hobuse kauba juures laada ajal — hästi teissi petta on saanud. Naad kiitwad seda julgeste teiste ees ja hirmutawad ise weel taga järel, ilma seist hoolimata, et pettus Jumala ees niisama pat on, kui wargus. Ka inetu hobuse wargus on meie ajal liiga wõimust wõtnud, nõnda et pea iga nädalis hobusi wargusi seitungides kuulutakse. Mõnikord saawad küll hobuse wargad, kui neid trehwatakse

kättesaadama, laadaliste käest nõnda parkida, et kas mõni kont pooleks, aga mis naad seist hooliwad, — katsuwad jälle uueste oma õnne. Ehk kui neid ka wahest kohtu poolest puuri pistetakse, mis naad seistki kuulawad, seal on prii korter ja leib ja õppiwad üheskoos weel kawalamaks, et kui kord jälle lahti saawad, seda belamad omas kawalas warguse ammetis on.

Meie tahame siin ühest wõeral maal sündinud loust ühe tükkise rääkida, mis üks kawal kelm seal teinud ja kui suure kawaluslega ta oma hobuse wargust korda saatnud, nõnda et see iialgi ta käes nurja ei läinud ega kimpu ei sattunud.

Nüüd oli seal ühe küla kiriku õpetajal wäga ilus ja rammus hobune, kelle eest õpetaja alati hoolt kandis, hästi söötis ja jootis, harris ja puhastas ja kõik tegi, mis iial arwas tarwis olewad. Seal wedas üks selle ülemal nimetatud wargaga suure hulga raha peale kihla, et tema mitte seda õpetajat petta ega tema kallist hoost ärawarastada ei saa. Waras wõttis kihilwen wastu ja oli see juures weel nii julge, et tema teisele lubas, et ta tahab õpetajat maanitseda, oma hoost parema hooliga hoida, seist et keegi tahta seda ärawarastada. Seda ta wõrukael ka tegi, et õpetaja juure läks ja oma lubadust tõeks tegi. Aga õpetaja naeris ja ütles, et ta ju annugi nii suurt hoolt on kan-

nud ja selle eest muretsenud, et keegi tema hoost ei saa ärawarastada. Aga ometi oli kõik tema hoolekandmine ilmaasjata. Sest kui õpetaja selle hobusega linna sõitis, tuli see waras selle kõrtsi, kus hoowis õpetaja hoost puhkas ja ennast ülespidas ja läks kerjaja kaltsudes ja kahe kargu waral longates õpetaja juure ja palus andi. Õpetaja andis raha, läks kõrtsi kambri ja waras kobis minema. Sai ta kõrtsist nii kaugele, et keegi enam ei näinud, siis andis jalgele hoogu takka. Natuke maad linnast eemal, istus ta maantee ääre, kust õpetaja pidi läbi tulema, ühe puu alla maha, kelle otsa ta enne omad kargud wiskas. Kui nüüd õpetaja tuli, nägi ta teda seal maas olewat ja ütles: „Tõuse üles, sõber! Mis sa siin teed? Dõ tuleb peale, katsu et kuhugi õomajale saad, muidu wõiwad hundid sind äramurda!“ See peale wastas see kawal lind: „Oh armas härra, mina ei wõi siit mitte kaugemale saada, sest kaks kurja wallatumat poisssi, kes siin oliwad, wõtsiwad mo mõlemad kargud ja wiskasiwad neid puu otsa, kust ma neid oma wigaduse pärast ei wõi kätte saada, waid pean siiasamasse jääma, wõi ehk ka surema, sest ilma karkudeta ei saa ma kuhugi.“ See kaebtus tegi hea õpetaja südame kurwaks, nõnda, et ta wantrilt mahatuli ja hobuse ohjad arwatud wigase mehe kätte andis, et see hobuse pidi kinnipidama.

Ta pani oma reisikuu wankri peale ja ronis siis madala okslisse puu otsa, et karkusi mahawisata; aga kui ta parajaste puu otsas oli, kargas waras ruttu wankri peale ja laskis käia, et tolm taga ja õpetaja pidi kurwa meelega jala edasi minema.

Kuidas reisisel suuri kalu sai.

Reisisel tuli trahteri ja istus laua ääre, kus mitu härrat wõi isandat enne juba oliwad. Toitu oli rohkestel laual ja sell asus ka keha kinnitama. Reedetud kalu oli ka lala waagna sees, muist suuremad muist wähemad. Üks wõeras aga, kes wist sellile suuremaid ei soowinud, pööris nagu kogemata waagna teisipidi, et suuremad kalad sellist kaugemale jäiwad. See, seda nähes, wõttis ühe pisukeste kala, pani seda esmalt ninapidi suu juure ja posises mõned sõnad salaja. Selle peale pani ta kala nina oma parema kõrwa ääre ja tegi, nagu ootaks ta kalalt wastust. Teised, seda nähes hakkasiwad kõik täie suudega naerma, aga üks küsis: „Sõber, mis teie sellega arwate, et kala nõnda kõrwa ligi panete?“ Tema tegi, nagu ei tahaks ta heameelega seda teistele rääkida; aga kui need pealeajasiwad ja palusiwad, ütles ta: „Muustatud härrad! Mul on midagi selle kalaga salajuttu rääkida ja ootan wastust; ärge eksitage

mind!" Kui teised aga veel enam palusivad, ütles ta wiimaks: „Kuulge, härrad! minu isa uppus mõne aasta eest siia ligidale jõkke ära; ma olen nüüd selle kala käest küsind, kas ta teda mitte ei peaks jões näinud olema, aga ta ütles, et ta veel väga noor olla, et ma peaks seda ta wane-male käest küsima, et need wõiksid mulle selle üle otsust anda. Selle üle naersivad kõik veel enam ja paniwad kaks suurt kala tema taldriku peale, seisi naad mõistsivad väga hästi, mis ta tahtmine oli, — ta tahtis suuri kalu süüa. See tegi aga teistele nii suurt nalja ja meelehead, nõnda, et naad selli sööma ja jooma rehmungi omast käest äramaksid, et tal enesel ühtigi maksa ei olnud.

Kuidas inimesed wõiwad väga wanaks saada.

Ma olen ühest raamatust seda juttu lugenud ja arwan seda wäärt olevat Kalendri lugejale ka jutustada.

Üks würost oli jahi peal teistest äraeksinud ja sõitis suures metsas siia ja sinna, aga ei leidnud ega leidnud oma seltsilisi. Wiimaks leidis ta suure metsa keskel ühe weikese talumaja, kus ukse ees üks wana hal mees suure healega nuttis. Würost küsis sellelt, mikspärast ta pidi nutma. Wanamees wastas, et ta oma isa käest väga tugewaste lüüa

ja kurbaste tapelda saanud. Würost pani imeks, et niisuguse wanamehe isa veel elas ja veel nii tugew oleks, et veel pekka suutis. Ta küsis nüüd veel wanamehe käest edasi, et mis süü pärast isa siis teda peksnud? Ta wastas, et see olnud ta süü, et ta oma isa isa ehk wanaisa pidand tooli pealt teise kohta tõstma, aga on teda kogemata maha pilland. See üle pani würost veel enam imeks ja ihaldas neid näha saada. Ta läks seepärast tuppa vaatama, kas see ka tõsi oleks ja leidis kõik nõnda olevat, kui wanamees oli rääkinud ja küsis järele, mis toitu naad sööwad, et nii kaua elawad ja nii terwed ja tugewad on. Need wanad ütlesid, et naad on aga alwa toitu söönud, nagu nimelt: leiba, piima, juustu ja soola. Alga naad pruukida ka aastas mõned korrad seatud ajal hollundri wõi wleedripun marjadest wäljapigistatud moosi, see on meid terwises hoidnud ja pealegi nii wanaks aitanud saada. Sel wahel ajal olivad würosti teenrid ka sinna tulnud, kelle seltsis ta oma lossi tagasi läks.

Kasinus söömises ja joomises peab inimest terwise juures. Mõni on alwa toitu süües hoopis terwem ja elab kauemine, kui need, kes kallid roogad ja maiust armastawad. —

Kuidas poeg oma isa pidi mahamatma.

Paganatest oleme missiooni lehtedest ja mitme muude kirjadest lugenud ja kuulnud, kuidas lapsed oma elatand wanemad, kes enam ei suuda tööd teha, äratapiwad ja muid seesugusid koledaid lugusid. Aga ma tahan siin ühest ristirahwa maal, nimelt Saksamaal, sündinud loust jutustada.

Ülemaal nimetatud maal elas üks talupoeg, kellel palju lapsi, aga wähe sissetulikut oli, nõnda et suur waesus ja nälga wõinust wõttis. Dõldakse, et häda ajab härja kaewu, aga see tegu, mis see mees hädaga tahtis teha, on weel hirmsam.

Üks krahwi proua, kes oma wanemate juurest tuli, kuulis Lüneburgi nõmmest läbireisides tee kõrwal wõsandikus üht hädakarjumist ja hulgu mist. Proua saatis oma teendridest paar tükki waatama, mis seal oleks, aga kui natuke kauaks jäiwad, laskis ta oma wantri ligemale ajada. Seal nägi ta üht raske tööga äraorjatud wanameest kinnisiutud kättega maas hulguwad ja paluwad, et teda peaks elusse jätama. Tema kõrwal nähti üht kibeda hoolega hauda kaewawat. Proua küsis, mis tarwis ta seda pidi tegema? Tema kostis, et isa olla wana, et ei suuda enam tööd teha ega leiba muretseda ja lapsed on nälgas, et mingi nõuuga enam ei jõua toitu muretseda, see-

pärast olla ta nõuiks wõtnud isa mahamatta, et ilmaasjata leiwaraiskajast lahti saaks. Proua noomis teda, et oma isaga nii kolelast ja armutumat kombel ümberkäis ja ütles: „Sa kuri inimene! eks sa sugugi Jumalat ei karda, kes on ütelnud: sina pead isa ja ema auustama ja ei kedagi, weel wähem oma isa tapma?“

Nende sõnade juures õhkas ta ja ütles: „Armas proua! ma ei jõua kallist leiba mitte oma wäetimate lastelegi enam muretseda, sest et neid mul mitu tükki on ja alati süüa karjuwad, aga kusagilt enam wõtta ei ole. Ja seda ilmaasjata wanameest weel toita, seda ma ei jõua! Mis peab tegema, kui häda suur on?! Jah, nõnda on see waeste inimeste elu siin ilmas, kellest keegi ei hooli ega kellegil neist haledat meelt ei ole, waid kas wiimse weretilga weel seest wäljaimeks, kui sest oma ahnuse ja rikkuse juure weel seeläbi lisa saaks.“

Proua andis pojale mõned hõberahad, et ta isa elama jätaks ja selle raha eest t'ale leiba muretseks. Ta lubas nii kaua, kui raha ette lööks, tema eest muretseda.

See peale läks proua ära ja kahtses südamest waese rahwa õnnetuse üle. Ta rääkis sest mitu kord oma sõbradega, aga see ei läinud nende südamesse. Niisugusel hirmsal wiisil on mitmed wanemad ja lapsed surma saanud.

Ma tahan siin weel ühe pea niisamafuguse tiiki mustlaste tembusi rääkida, muud kuid see wähe on wähe, et mustlased oma isa tahtsiwad ära-
putada, kes ka ünneks weel peastetud sai. Eugu oli nõnda: Teekäijad nägiwad mitu mustlast jõe peal jõe sisse auku raisjuwad. Naad läksiwad lähemale ja nägiwad, et üks wanamees nende ligidal jõe peal istus ja nuttis. Muist mustlasi raisjusiwad auku, muist kõlistasiwad wanu hobuse randu ühte teist wastu, mis kiriku kellasi pidi tähendama. Teekäijad küsisiwad: „Mis te'e teete siin?“ Nemad kostisiwad: „Wanake ei suuda enam käia; tahame teda Kristuse kaane alla panna!“

Mehed wõtsiwad wanamehe nende käest ära ja wiisiwad oma küllasse, kus ta mitu aastat weel olla elanud ja suwel karjas käinud.

Mis on kõigekestem surm sellele, kes surma kohtu all?

Meie päiwil ei ole kohtumõistjad mitte enam nii usinad kurjategijaid surma mõistma, aga enne-
muiste oli lugu teisiti; seal seisid iga filmapiilk kurjategijal kirwes kaela peal ehk wõllas walimis, ega aitanud selle wastu ükski nõu ega palwed.

Üks niisugune, kes enne oma isamaale palju head oli teinud, sai ühe suure süü pärast surma

mõistetud. Aga et kuningas teda siiski armastas, andis ta temale luba walitseda, kuidas ta kõige ennemin surra tahaks. Kohtu wanem tuleb wangitorni süüaluse juure ja ütles temale: „Kuningas tahab teile armu üles näidata ja annab teile walitseda, mis sugust surma teile saab tehtama: tahate oma keha ratta peal lasta ühest ärawenitada, siis saab see sündima; tahate ennast wõllasse tõmmata lasta, siis saab see sündima; wõi ehk tahate roti kihuwi sisse wõtta, siis saab see teile ka lubatud. Ühel wiisil peate ikka surema!“

See peale wastas süüalune: „Seda ma tean küll, et ma surema pean, aga ratta peal wenitamine on pitkaline ja inetu surm ja ülespoomine tuule käes rahutu surm. Rottidega pole ma ilmaski sõbrust pidanud, et ma nende toitu peaksin sööma. Seepärast olen ma ikka uskunud ja usun praegugi, et wanaduse surm kõige rahulikum on ja et mul luba walitseda on kuninga poolest, siis ei walitse ma muud kui seda.“

Ta jäi oma soovimise juure, kunni teda wangitornist wälja lasti ja nii kaua elas, kunni wanaduse surma ilma kohtu mõistjate abita ise ärasuri: Sest kuningas ütles: „Ma olen kord oma sõna annud ja ei taha seda mitte kõige maailma naeruks tagasi wõtta.“

Kus Jumalat ei ole?

Üks prohvesfor küsis ühe Rooma paavsti kardinaali käest, et kas ta teaks seda paika nimetada, kus Jumalat ei ole? Kardinaal vastas: „Pörgus.“ Siis ütles prohvesfor: „Ei, Rooma linnas ei ole tema mitte, sest tal on seal üks asemik ehk walitseja.“ See üle saidwad kuurwürst ja ifegi kardinaal südamest naerda.

Pole tarwis muretseda.

Seesama prohvesfor oli ükskord kuurwürsti juures wõeraks. Kui nüüd prohvesfor laks praetud põldpüüd paberi sisse kinni mässis ja enese ette pani, ütles kuurwürst: „Härja prohvesfor, teie ei pea mitte muretsema, mis teie peate sööma.“ — „Wäga õige“, ütles prohvesfor, „mina ei taha ka mitte muretseda, seepärast panen ma need põldpüüd oma tasku.“

Wiina jätk.

Rahwas räägib, et kõrtsmikud olla mõnes kohas wiinale jätku juure pannud, nagu piimamehed wähest piimale, et enam ette lööks; piimale pea-

wad teeäärast kraawist wet panema, aga wiinale wähest natuke libedamat, mis mitte just kraawist wõtta ei ole.

Ühes trahteris nägi keegi wõeraste seast, et jämeda kõhuga trahteri papa suure weeambriga alla wiina keldrisse läks. Ta arwas warsti, mis pärast wana jäme wet keldrisse wiis, sest ta oli enne juba kuulnud, et trahtersnik pidi kange wiina ümberriistitaja olema. Seepärast katsus ta kawalust, et seda tempu awalikuks teha ja hüüdis korraga: „Tuli lahti, tuli lahti!“ — „Kus? kus?“ hüüdsiwad kõik. Wiina keldris, wiina keldris!“ wastas tema. Kõik jookswad keldri ja nägawad nüüd igailks, kuidas trahtersnik oma antru sarnatse kõhuga kaksiti joodawa wiina waadi otsas istus ja wiinale jätku juure pani. Jah, kust muidu suur rikkus ja suur kõht tuleb?

J. Wassermann'i
Raamatupoodis

Tallinnas,

Pitka ja Rattaskaewo uulitsa nurga peal,

Piesche majas,

on kõikjugu Eesti keeli raamatud saada,
nagu: piiblid, uued testamendid, laulu-,
palwe- ja jutluseraamatud, kõik kooliraama-
tud, õpetlikud ja juturaamatud, maa- ja
merekaardid, kirjutuse raamatud j. n. e.

